

Секція 3
УПРАВЛІННЯ МИТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Адамик В.В., Абакарова К.Р.
Національний університет «Львівська політехніка»

**МИТНІ АСПЕКТИ ОЧІКУВАНИХ НАСЛІДКІВ
ВСТУПУ УКРАЇНИ У ЗОНУ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС**

© В.В. Адамик, К.Р. Абакарова, 2014

Після підписання 21 березня 2014 року політичних положень Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною було прийнято рішення почати одностороннє зменшення або скасування митних зборів ЄС із товарів, які були вироблені в Україні. Преференції діятимуть для України обмежений період часу – до 1 листопада 2014 року.

Імплементация угоди про зону вільної торгівлі поступово відкриватиме внутрішні ринки ЄС та України шляхом усунення митних зборів і нетарифних торговельних бар'єрів, окреслить план модернізації двосторонніх торговельних та інвестиційних відносин, а відтак пропонує Україні нову модель економічного розвитку, яка матиме позитивний вплив на розвиток бізнесу і життя громадян.

Основною перспективою для України стане те, що близько 95% митних ставок будуть прирівняні до нуля, а решта тарифів будуть знижені, що є доволі важливим для таких експортних галузей-лідерів економіки України, як аграрна і металургійна. Крім цього, істотне зниження імпортного мита з боку України очікується у тютюновій промисловості, виробництві одягу та шкіри, а з боку ЄС – практично у всіх галузях (табл.1).

Таблиця 1

**Оцінка адвалерних та специфічних ставок ввізних мит України
та ЄС після підписання угоди при вільну торгівлю***

Галузі	Ввізні мита України		Ввізні мита ЄС	
	базова ставка	остаточна ставка	базова ставка	остаточна ставка
Сільське господарство	6,5	2,1	3,7	0,0
Лісове господарство	1,9	0,5	1,2	0,0
Харчова промисловість	9,7	3,6	9,3	0,1
Тютюнова промисловість	16,7	1,5	39,7	0,0
Текстильне виробництво	4,2	0,1	6,9	0,0
Виробництво одягу	11,1	0,2	10,8	0,0
Виробництво шкіри, виробів зі шкіри	8,0	1,0	6,3	1,5
Металургійне виробництво	4,5	0,9	4,8	0,4
Виробництво готових металевих виробів	6,9	1,7	3,4	0,5
Електроенергія	4,0	1,0	2,7	0,2

* Попередня оцінка Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) на основі тексту Угоди

Слід зазначити, що процес лібералізації двосторонньої торгівлі матиме поступовий характер і низку винятків, що дасть змогу зменшити зовнішні негативні ефекти від торговельної інтеграції. Так, кожна зі сторін може підвищити мито до рівня, що зафіксовано в її графіку, після скорочення в односторонньому порядку, а також зберігати або збільшити ввізне мито, як це дозволено згідно з рішенням Органу вирішення суперечок СОТ[1]. Для найбільш чутливих товарних позицій передбачене збереження ненульової ставки ввізного мита, або запровадження тарифних квот з нульовою ставкою в

середині квоти та ненульовою ставкою за межами квоти. Крім цього, лібералізація з українського боку буде відбуватися повільніше і не в такому масштабі, як з європейського: наприклад, Україна надасть негайні преференції лише 52,6% від всього обсягу експорту сільськогосподарської продукції з ЄС та 49,2% експорту обробленої харчової продукції, тоді як ЄС відразу надасть преференції 82,2% українського аграрного експорту та 83,4% українського експорту харчових продуктів. Автомобільний сектор (автомашини), на який припадає 4% експорту ЄС до України, матиме особливо тривалий – десятирічний перехідний період, після цього існуватиме можливість застосовувати додаткові запобіжні заходи протягом додаткових 5 років. Тому порівняно з графіком скасування мит Євросоюзом, за яким 94,7% тарифів будуть лібералізовані одразу, Україна отримуватиме значні переваги [2].

Найбільш оптимістично фахівці оцінюють наслідки зниження тарифних обмежень з боку ЄС у легковій промисловості, хімічній промисловості, машинобудуванні, харчовій промисловості. Це сприятиме покращенню доступу українських виробників на ці сектори європейського ринку, і створить можливості для українського бізнесу у завоюванні ринку.

З іншого боку, Україна поступово також відкриватиме свій ринок для товарів, що вироблені в ЄС. Значним буде скорочення ввізних мит у легкій промисловості, зокрема у виробництві одягу, виробництві іншої неметалевої мінеральної продукції, харчовій промисловості, виробництві меблів, проте Україна збереже ненульові, низькі ставки ввізного мита на окремі товари машинобудування, для того щоб захистити українського виробника.

Таким чином, частково будуть збережені протекціоністські бар'єри на шляху європейських товарів, які поки що перевищують вітчизняні за показниками якості, а відтак можливостей для українського бізнесу захиститись від зростання зовнішньої конкуренції.

Позитивні наслідки від зовнішньоторговельної лібералізації відчують і вітчизняні домогосподарства, адже зменшення українських ввізних мит створить можливості для зниження і внутрішніх цін. Очікується, що лібералізація ввізних мит між Україною та ЄС зумовить зростання сукупного добробуту домогосподарств на 1,3% в середньостроковій перспективі і на 4,6% в довгостроковій перспективі за інших рівних умов. Більший вигравш дасть зниження нетарифних обмежень торгівлі [3].

Щодо державного сектору, то прискорення темпів зростання торговельних потоків, а також економічної активності, компенсує втрати бюджету від поступового зменшення ефекту доходу.

У цілому завдяки Угоді про зону вільної торгівлі ввізне мито зменшиться приблизно на 0,8-1 мільярдів євро (від моменту, коли Угода набуде чинності), що в чотири рази більше, ніж обсяг фінансової допомоги, яку ЄС надає своїми програмами співпраці (близько 200 мільйонів євро на рік) [3].

Таким чином, робимо висновок, що вступ України в зону вільної торгівлі з ЄС у цілому матиме позитивні наслідки у сфері митного оподаткування: спрощення митних процедур і їх більша автоматизація, тобто створення митного середовища аналогічного тому, яке існує в ЄС; створення механізму постійних консультацій між митними органами і бізнесом; відхід від використання мінімальної митної вартості; скорочення витрат, пов'язаних з митним оформленням, збільшення відповідальності бізнесу щодо правильності оформлення документації, якості виготовленої продукції.

1. Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/trade_relation/free_trade_agreement/index_uk.htm. 2. Міфи про Угоду про асоціацію – аналіз фактів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/myths_aa_uk.pdf. 3. Економічні наслідки підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Вплив на бізнес. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: issuu.com/irf_ua/docs/eu-2013-10-4-2